

Katona Jenő:

„Mi a magyar?”

A Magyar Szemle Társaság kiadásában, a legnagyobb élő magyar történetíró, Szekfű Gyula szerkesztésében főtí címmel hatalmas, közel hatszázoldalas kötet kíséri meg egyik legfontosabb kérdésünk megválaszolását, a magyarság lényegmeghatározását, önismeretünk első előfeltételét.

E sorok írója valamikor, még a huszas évek táján olvasta Othmar Spann, német történetfilozófus és társadalombölcselelő Was ist deutsch? című füzetét és már ennek olvastakor kínzóan érezte hasonló magyar munkának hiányát. Aki csak egy kicsit elmélyedt a főtí kérdésben, át kellett éreznie annak egész horderejét. Valami hasonlóról van szó, mint amit Szent Ágoston Vallomásaiban az időről mond: „Ha kérdezed, mi csoda, nem tudom, ha nem kérdezed, tudom.” Erre a kérdésre is: mi a magyar? néha talán öntudatlanul, néha talán kissé alaktalanul, de felelt minden idők jobb, gondolkozó magyarja. A választ szinte mindenki valamilyen módon megfogalmazza magának és mégsem oldja meg teljesen a kérdés titkát, mely, mint minden önismeret, a maga egészében, teljeségében hiánytalanul meg sem oldható. Különben is, a nemzet, a magyarság élő, történetében folyton változó, alakuló egyéniség és így lényegmeghatározása is bizonyos fokig a megválaszolóról, szellemiségéről, függ. A kérdés nyitját talán ismerték, titkát tudták jobbjaik, de ez is, mint annyi más titok, olykor eltűnik az időben és verejtékezőre kell újra föllelnünk.

Senki jobban e nehézségek természetével nincs tisztában, mint a kötet tudós szerkesztője. Elmondja, hogy a mű terve már akkor megszületett, amikor még kevesen vették észre a láthatár szélén a felhőket, melyek még csak felvonulóban voltak s amelyekről még kevesebben képzeltek el, hogy egyszer majd sötét árnyakat vethetnek az országra. Mégis szorongó érzéssel gondolt arra, hogy hasonló könyvvel útbaigazítsa azokat a jóhiszemű magyarokat, akik a kíméletlenül rájuk rohanó szellemi áramlatok, propagandák korszakában, — amikor majd magyar a magyarra mutat, mint rossz, gyöngye, hamis, beteg magyarra, — nem tudják többé: mi is az igazi magyarság. Elmondja, hogy ő és munkatársai, valami normafélének szánta ezt a könyvet, hogy öntudatosabb tegye az emberekben magyarságukat, az ösztönös nemzeti érzést a tudat világába emelje és ezáltal megóvja hordozóit a tévelygésektől, az illuzióktól, az ingoványba süllyedéstől.

A német irodalom a filozófus Th. Ziegler: Der deutsche Mensch, avagy a pszichológus Müller-Freienfels hasonló című munkájában ugyanennek a célnak elérését kísérelte meg. Szekfű Gyula Salvador de Madariaga az angol, francia és spanyol népről írt jellemrajzait, valamint A. E. Brinckmann, művészettörténész Geist der Nationen című művét említi, minden elismerése mellett hangsúlyozva, hogy éppen e két könyvből lehet látni a földadat módfeletti ne-

hézségét. Éppen ezek bizonyítják, hogy egyetlen ember, legyen bár kitűnő szakember, vagy a modern világ szellemiségének mégoly kiemelkedő alakja is, képtelen a nemzeti jellem összetett jelenségét pontosan, a valósághoz ragaszkodva leírni. Majd minden nemzetnek van ugyan jellemrajza legnagyobb fiaitól, azoktól, akik őt leghevesebben, legszenvedélyesebben szerették, de ezek a jellemrajzok az elkerülhetetlen lírai vonásokon kívül az adott időbeli és társadalmi körülmények színteljait is hordozzák. Széchenyi bizonyára érezte — úgymond Szekfű Gyula — az örök nemzet szárnyacapsát, de amit ki tudott fejteni beszéddel és betűvel, abban kétségtelenül több volt az akkori nemzetből, százada magyarjaiból, mint az ősből. És hol vannak ma Széchenyiek, nálunk és más népeknél?

Valóban a kötet szerkesztője és kiváló íróinak túlnyomó többsége látta és átrezte, hogy mit vállalt, amikor a mű épületében réses rész véghezviteléhez fogott. A túlkönnnyű általánosítás, a túlgyors indukció veszélye minduntalan fenyegethet ilyen mű írásánál és ettől egyik-másik rész szerzője nem is maradt egészen ment. Szekfű Gyula maga, bár nem közönséges művészi beleérzőképességgel és alakító erővel rendelkezik, jobban bízott a szaktudomány módszerében. Nem különböző írói teljesítmények egymásmellé sorakoztatására törekedett, melyekben ki-ki azt intuálja, amit éppen meglátás, hangulata diktált, hanem a magyarságtudomány egyes részterületeinek eredményein épülő boltozat létrehozatalát óhajtotta. S bár a kötetnek a szerkesztője mellett legszebb tanulmánya poeta doctus-é, Babits Mihályé, ki ebben egyik ifjúkori nagy essay-jének újra átvizsgált resultátumát adja, a könyv a szerkesztőt igazolja. Szekfű Gyula óvakodott attól, hogy munkatársait bármiképpen is korlátozza. A szaktudós tanulmányok szerzői a részletekben egymástól eltérő eredményekre is jutnak. Ezek az eltérések azonban nem érintik a lényeges kérdéseket illető megegyezést.

A kötet két első tanulmányának, Babits Mihályénak és Ravasz Lászlóénak némileg más a jellege, mint a többinek. Ezeknek szerzői szabadabbak, a nemzeti költő, szónok, lélekűvár és lélekzongoró szándékával közelítik meg ugyanazt a célt, mit a többi szerző saját szakmódszerével vél elérni. Babits Mihály a magyar jellemről írt, a magyarságot igazán az örök emberi mérlegére tevő, megragadó essay-jét méltán építhette egykori vizsgálódásainak eredményére, mert hiszen azoknak sem kellett változniuk a változó időkkel. A művészi velleitású püspökét, Ravasz Lászlót itt-ott szónokiasnak érezzük és érezzen nemzetietorikus vonásunkra jellemzőnek.

Az egyes tanulmányokról igazán csak külön ismertetések és illettekesebb tollból kísérelhetnének meg megfelelő méltatást. Amit Eckhardt

Sándor a magyarság külföldi arc-képéről írt, az — úgy hisszük — minden olvasója számára új, érdekes és értékes ismeretanyagot nyújt, mely megbízható és eszméletető minden tekintetben. A művésztudós kiforrott munkájára árukkodik Keresztury Dezső írása a magyar önismeret útjáról, mely egyike ama napjainkban ritka műveknek, hol a szerző többet tud, mint amennyit elárul és látása, felelősségtudása, ábrázolóképesége sokkal nagyobb terjedelmű művet igényelne és érdemelné. A kérdést természetani oldalról Bartucz Lajos, nyelvészeti oldalról pedig Zsray Miklós közelítik meg, míg művészettörténeti, illetve néprajzi tükrözését a kitűnő Gerevich Tibor és Visky Károly kísérik meg. Kodály Zoltán mesteri módon látta a magyarságot zenékben és mellőle igazán csak Horváth János, legáthatóbb s legtömörebb irodalomtörténészünk tanulmányát hiányoljuk. Az irodalmi rész általában Keresztury Dezső már említett és Kecskényi Dezső derekas teljesítménye ellenére, klassz mostoha sorsra jutott. Erésben még Zolna Béla siflusz történeti, nyelv-esztétikai fejtegetései sem

kárpótolnak. A kárpótlást Szekfű Gyula a kérdés megválaszolását történeti menetében föloldó hatalmas essay-jében kapjuk csak meg, amelynek egyetlen méltó ismertetése pontos kivonatolása lenne.

Az egész könyvvel szerben, amely egyike azon kevés könyveknek, melyek jobbá, igazabbá, feladatainak beteljesítésére erősebbé tehetik a nemzetet, tulajdonképpen csak egyetlen — igaz hogy lényegbevágó — kifogásunk maradt. Nincs epilógusa, boltozata, végösszefoglalása, mely a rész tanulmányok alapján a kérdés végső megválaszolását adná. De ez nem is volt a szerkesztő szándéka, mert tudós szerénységében egy nemzet jellegét egyetlen egyéniség-prímájába foghatónak nem gondolta. S amennyire óvakodott attól, hogy e végzetes fontosságú kérdést ki-ki előítéletei, érdekei, egyéni vagy párt-szerenyedélei, vagy akár csak individuális alkata szerint válaszolhassa meg, épp annyira példát mutatót meg tartózkodásával is. Példát mutatót és lehetőséget adott arra, hogy e pompás könyv anyaga alapján, minden egyes olvasója, önkétszerele előtt, semmiképpen sem a szavak, az indulatok dagályán hullámzó, talán töredékes és hiányos, de mindenképpen megnyugtatóbb feleletet próbáljon adni önismeretünk legmélyebb kérdésére, mint azt e könyv nélkül tehetne volna.

Teleki Pál miniszterelnök és Varga József miniszter Szegeden

Szegedről jelentik: Gróf Teleki Pál miniszterelnök és felesége és Varga József kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter és felesége, dr. Ince Péter miniszteri osztálytanácsos és dr. Király Ákos miniszteri műszaki tanácsos, személyi titkárok kíséretében a Lél gyorsmotorossal 15 órakor a városba érkezett. A pályaudvaron ünnepélyesen fogadták őket.

A karácsonyi ünnepségén vettek részt. A karácsonyi ünnepély után gróf Teleki Pál miniszterelnök és Varga József kereskedelmi és iparügyi miniszter megtekintette az iskola épületében működő háziipari tanfolyamot és közvetlen módon, barátságosan elbeszélgettek a tanfolyam résztvevőivel, valamint a Szeged körüli tanyákból összesereglett gazdákkal. Az esti órákban a vendégek gépkocsikon visszatértek Szegedre.

„A politikai élethez nem kellene színházi kellékek”

Nyireő Andor levele választóíhoz

Részletesen beszámolt a Magyar Nemzet arról a bomlási folyamatról, amely a nyilaskeresztesek különböző frakciói között megindult, s amelynek eredményeként a volt nyilas képviselők közül számosan otthagyták azokat a pártkereteket, amelyekhez eddig tartoztak s levetették az idegenszerű formaruhát is. Az első kilépők között volt dr. Nyireő Andor országgyűlési képviselő, aki nyílt levélben indokolta meg választói előtt a pártból való kilépését.

máról-holnapra az eddigi rendszert, hanem csupán zökkenésmentes és fokozatos átépítéssel dolgozhatik. A magyar lélek individualista ragaszkodik a szabadsághoz és belerögződött az ezeréves alkotmányosság tiszteleté. Különben sem lehet egy pártnak csak külsőségekben kiélnie magát és a politikai élethez nem kellene színházi kellékek. A győzelemhez nem illott röpiratok, tilos formaruhák, nem a parlamenti életből való kikapcsolódás és nem utcai tüntetések szükségese. Legkevésbé lehet utcára vinni a külpolitikát, amely nem egy párt, hanem az egész nemzet ügye. Azért lépett ki tehát a pártból írja Nyireő Andor — mert az eddigi vezetési módszerrel a párt vezetősége nem volt hajlandó szakítani.

Bizottság alakult a zsidótörvény által érintett katolikusok védelmére

A Magyar Kurir jelenti: Gróf Zichy Gyula kalocsai érsek a magyar püspöki kar megbízásából bizottságot alakított az 1939. évi IV. tc. érintette katolikusok lelki s erkölcsi megsegítésére. A bizottság megalakítását Kalocsa érseke a következő felhívással közli a magyar katolikus társadalommal:

dot is érint. A keresztény felebaráti szeretet és a katolikus szolidaritás azt kívánja, hogy ezeket a katolikus testvéreket ne hagyjuk el, hanem legyünk segítségükre életük nehéz óráiban. Ezért karácsony ünnepén szeretettel közlöm velük, hogy az Egyház nem tesz különbséget gyermekei között és Krisztus parancsa szerint teljesíti irántuk kötelességét. A magyar püspöki kar megbízásából vezetéssel bizottság alakult, hogy lelkiileg és erkölcsileg megerősítse

100 pompás díszes kötetű műből álló könyvtárhoz juthat ha előfizel az **Ünnep** képes szépirodalmi lapot, mely havonta kétszer jelenik meg.

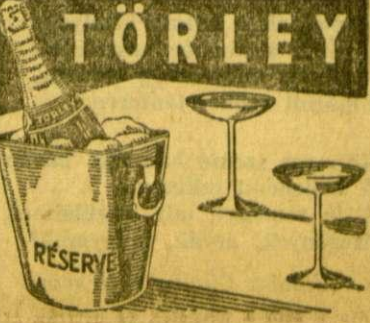
A következő sorozatos művekből választhat negyedevenként egy-egy kötetet és eddig:

- Tolnai Világlexikona, 20 kötet
- Tolnai Világtörténelme, 20 kötet
- Tolnai: A Világháború Története, 12 kötet
- Tolnai: Orvos a családban, 10 kötet

Az előfizetési ár a kötet bérmentes küldésével együtt 1/4 évre 3 pengő 28 fillér

AZ „ÜNNEP” KIADÓHIVATALA
Budapest VII., Dohány-utca 12

s megsegítse e törvény érintette testvéreinket, nehogy meggyengüljön a hitük és csökkenjen katolikus öntudatuk. Hiszem, hogy a magyar katolikus társadalom megértéssel támogatja e bizottság munkáját.

A tanítók és tanárok küldöttsége a kultuszminiszternél

Hóman Bálint vallás- és közoktatásügyi minisztert szombaton délután a magyar tanítói és tanári kar négy egyesületének küldöttsége kereste fel hivatalában. A Kereskedelmi Iskolai Tanárok Szövetségének küldöttsége Szakáll Zsigmond tanügyi főtanácsos, elnök, az Országos Középiskolai Tanárok Egyesületének küldöttsége Bernoldák Kálmán tanügyi főtanácsos, elnök, a Testnevelési Tanárok Országos Egyesületének vezetősége Jakuss Kálmán elnök, az Egyetemes Tanító Egyesület pedig Halla Endre és Berkényi Gábor elnökök vezetésével tisztelgett a miniszter előtt, akinek — és rajta keresztül a kormány — a magyar tanítói és tanári kar halálját és köszönetét tolmácsolta azért a gondoskodásért, amellyel az új költségvetés keretében lehetővé tették a tanári és tanítói karnak azt, hogy munkájához méltó előmenetelben részvegyen. Az Egyetemes Tanító Egyesület küldöttsége ebből az alkalomból átnyújtotta Hóman Bálint vallás- és közoktatásügyi miniszternek az egyesület örökös díszelnökségéről szóló díszes kiviteli oklevélet.

Hogy az új esztendő rózsaszínben lássa, **ESTERHÁZY PEZSGŐT** töltsön poharába!

Aldomás Billikom Lakodalmas Vin Nature

KARÁCSONYI kedvezményesülvény **KIVÁGÁNDÓ!**
LINGUAPHONE
BUDAPEST, JÓZSEF KÖRÜT 2.

Kérem díjmentesen megküldeni a nagy ismertetőkönyvet próbaigénylőlapal együt (angol, német, francia, olasz, spanyol) Kedvezményes akció.

Név: _____
Cím: _____ M. N.

Hollósi György

(Vá)

LLEMI ÉDELEM

nyán azt ajánlja nek figyelmebe, ez ünnepén nagy családnak, a és kereszténység-ára is. A kereszt-ait mi természeti-ai keresztényem is jelzöt vala-előtt s nem is, a szokásos, minő-ember személye zténység alatt a-uk, az eszmék és-rét, a gondolko- tin tisztaságát és atartásnak kriszt-ult humánus vol- szólunk, ném in- k mondani, csak tetni.

magyar nép ak- tté, mikor a ke- lvette. Ez a tény- nne, ha gondol- ne mindnyájun- állameszmének- zetről való gon- járuléka, hanem eszténység s az, ink legjobbjai a listáról gondol- sok hasonlósá- ahogyan a ke- gyjai a keresz- olkoztak. S ezen melyen ha kör- a magyar gló- llene látnunk, kevesen értik a egét, s kevesen nység igazi lé- szténység e va- vetköztetése az baj, nemcsak

Gyermekko- borult az ü- Egyformán- gyermeksz- Én úrfi vo- mert apja- de lélekben- a kékgatyá-

Együtt esat- kalandoztur- együtt kerü- bűnözve sz- s mint Szer- hevertünk e- s meséknek- körülöttünk

Együtt bor- véres kínes- és holt juh- fuvoláz hol- együtt büsz- egy népről, s Árpád ve- csak úgy lé-

Majd jött a- s elvette tö- a Város en- s betűvel ö- Hollósi Gy- guritgatott- de tartottuk- a gyermekf-

Aztán bolon- cudar bolon- Hollósi Gyö- egy messze- nem is jött- írása bizony- de arról sze- hogy hozzá-

Azóta én sz- minden Gy- szavamban- magyar böl- igaz voltom- az életem,

What it means to
be a "Hungarian"

"MI A MAGYAR"